

KONU ANLATIMI

Fiil Nedir?

Varlıkların yaptıkları veya etkilendikleri işleri, hareketleri, oluşları, kılışları, durumları zamana ve kişiye bağlı olarak anlatmada kullanılan kelimelere **fiil** denir.

Master: Master, fiil kök veya gövdesinin “-mek, -mak” eklerini almış hâlidir.

Ör: gelmek, bakmak, yazmak, toplamak, tamamlamak

Çekimli Fiil: Fiillerin zaman ve şahıs ekleri alarak yargı bildirecek hâle getirilmesine fiil çekimi denir.

Ör: Geliyorum. Bakacağız. Yazmışlar. Toplasanız. Tamamlamalıyız.

A- HABER KİPLERİ

Fiilin zamanını bildiren kiplere *haber kipleri* denir.

1- Görülen (Bilinen) Geçmiş Zaman: (-di, -dı, -du, -dü, -tı, -ti, -tu, -tü)

Öznenin bizzat gördüğü veya yaşadığı fiilleri bildirir.

2- Duyulan (Öğrenilen) Geçmiş zaman: (-mış, -miş, -muş, -müş)

Öznenin görmediği, yaşamadığı, ancak başkasından duyarak anlattığı fiilleri bildirir.

3- Şimdiki Zaman: -()yor

İçinde bulunulan zamandır. Fiilin, içinde bulunulan zamanda gerçekleşmekte olduğunu anlatır.

4- Gelecek Zaman: (-ecek, -acak)

Fiilin, içinde yaşanılan zamandan daha sonra gerçekleşeceğini bildirir

5- Geniş Zaman: -()r -ar -er -ır -ir -ur -ür

Eylemin her zaman yapıldığını bildiren kiptir.

Not: Geniş zamanın olumsuz çekiminde kip eki olan “()r” düşer. Yerine “-me, -ma, -mez, -maz” olumsuzluk ekleri kullanılır. **Örnek:** koş-ar-m (olumlu), koş-ma-m (olumsuz)

ALİŞTIRMA

Aşağıdaki cümlelerin fiillerinin zamanın bularak altlarına yazınız.

Buraya kadar neden zahmet ettiniz?

[.....]

Anne kuş yavrularını besliyor.

[.....]

Bitki iki üç hafta içerisinde büyüyecek.

[.....]

Çocuk odasında kitap okumuş.

[.....]

Yolcular durakta otobüsü bekliyor.

[.....]

Bahar gelince çiçekler açar.

[.....]

Derste hiç parmak kaldırmaz.

[.....]

Bu sözleriyle arkadaşlarını çok kırdı.

[.....]

Balıklar akvaryumda sessizce yüzüyor.

[.....]

Poşette unutilan domatesler çürümüş.

[.....]

Elindeki çöpleri çöp kutusuna atacak.

[.....]

ETKİNLİK

Aşağıdaki zamanlara uygun cümleler kurunuz.

Öğrenilen Geçmiş Zaman:

.....

Görülen Geçmiş Zaman:

.....

Şimdiki Zaman:

.....

Gelecek Zaman:

.....

Geniş Zaman:

.....

Aşağıdaki çekimli fiilleri zamanına göre ayırınız.

Harçamış Yazıyor Konuşmaz Gördüm

Söylemedi Koşar Gelecek Söyledi

Biliyorum Yüzecek Uçmuş Yanıyor

Görülen Geçmiş Zaman:

.....

Öğrenilen Geçmiş Zaman:

.....

Şimdiki Zaman:

.....

Gelecek zaman:

.....

Geniş Zaman:

.....

ÇOKTAN SEÇMELİ SORU

1. Aşağıdakilerden hangisi duyulan geçmiş zaman kipiyle çekimlenmiştir?

- A) Filmin oyuncularını yakından görmüş mü?
- B) Sen söylemezsen bilmeyecek mi?
- C) Telefonun şifresini hatırlamıyor musunuz?
- D) İşin zorluklarını anlatmadın mı?

2. Aşağıdaki eylemlerden hangisi geniş zaman kip ekiyle çekimlenmemiştir?

- A) Görmez B) Alır
- C) Sorar D) Ayır

3. Aşağıdakilerin hangisinde eylem gelecek zaman anlamı taşımaktadır?

- A) Askerler atlarından iniyorlar.
- B) Gök gürültüsü bataklığın üzerinde koptu.
- C) Çok uzaklaşma kaybolacaksın.
- D) Vakit geçmeden bir şeyler yapmış.

4. Bunları sana daha önce anlattım.

Bu cümledeki altı çizili eylemle hangi zamanı göstermektedir?

- A) Duyulan Geçmiş Zaman
- B) Görülen Geçmiş Zaman
- C) Şimdiki Zaman
- D) Geniş Zaman

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yazar” sözcüğü eylem değildir?

- A) Tüm tutanakları her zaman kendisi yazar.
- B) Bu kitapta aradığın her şey ayrıntılarıyla yazar.
- C) O, herkesin takdir ettiği tanınmış bir yazar.
- D) Köyün çobanı, köyü kurtararak tarih yazar.